

1500 liter extra door eigenzinnig stalontwerp

Wim Somers nam twee jaar geleden een nieuwe stal in gebruik en paste een aantal eigenzinnige concepten toe. De nieuwe huisvesting lijkt de koeien te bevallen: de melkproductie ging met 1500 liter omhoog. De volgende stap is de fokkerij perfectioneren en de zuivelverwerking uitbreiden.

TEKST JEROM ROZENDAAL

Op de oprit van het melkveebedrijf van Wim Somers in Essen-Hoek, aan de grens met Nederland, springt een weegbrug in het oog. 'Meten is weten', begint Somers het gesprek met een knipoo. 'Na de oogst wegen we onze wagens om zo een beeld te krijgen van de opbrengsten. Ook hebben we speciaal een oven gekocht om het drogestofgehalte te meten.' Dit wegen en meten stelt de landbouwer in staat om te zien welke percelen een goede opbrengst hebben en of bepaalde teelttechnieken goed uitpakken. Daarnaast dient het voor de kostprijsberekening van eigen en aangekochte voeders. 'Vorig jaar hebben we op een perceel in april mais gezaaid en op twee andere percelen hebben we eerst twee sneden gras geoogst voordat we eind mei mais gezet hebben. Na het wegen en de metingen bleek

de opbrengst van deze late mais 10,06 ton per hectare, de vroeg gezaaide mais leverde 11,88 ton per hectare op. De twee sneden gras waren dus een mooi extraatje', legt de melkveehouder uit, die er zijn eigen meningen op na houdt.

Jaarvoorraad gras

Somers geeft aan dat hij de laatste twee jaar een goede grasopbrengst had op de Kempense zandgrond. Omdat hij nu pas enkele weken bezig is met het voeren van zijn eerste snede van vorig jaar en dus veel gras op voorraad heeft, heeft hij besloten extra mais te zetten dit jaar. In het teeltprogramma is ook de huiskavel met mais ingekleurd. 'In principe beweiden we altijd, maar vanwege de overvloed aan gras gebruiken we de huiskavel

nu voor mais. Volgend jaar gaan we weer beweiden.' De afgelopen twee jaar houdt Somers overigens een grotere voorraad aan dan voorheen. Dat moet ook wel, want in twee jaar tijd is de veestapel namelijk gegroeid van 65 naar 105 koeien.

Tijdelijke melkstal werd blijver

De 34-jarige Vlaming met een technische achtergrond zit sinds 2012 in het bedrijf van zijn ouders en nam het enkele jaren geleden over. 'Wij hadden destijds een verouderde stal die ook nog eens overbezet was. We molken 65 dieren en hadden maar 50 ligplaatsen', zegt hij en verklaart daarmee waarom er in 2018 een vergunningsaanvraag ingediend werd. Vervolgens werd er tijdens de eerste coronagolf gestart met de bouw van een stal van 38 bij 62 meter.

De stal werd op een nieuwe locatie op het erf gebouwd en bevat een kleine 1x6 melkput. Deze was oorspronkelijk enkel als tijdelijk voorzien. Zo werd de melkput enkele maanden gebruikt totdat de koeien verhuisd waren en de definitieve melkput geïnstalleerd werd. De tijdelijke melkput werd echter zo gebruiksvriendelijk gevonden voor zowel het droogzetten als het melken van verse koeien en (met antibiotica) behandelde koeien, dat deze tijdelijke kleine melkput gebleven is.

De 2x10 DeLaval-melkput bevindt zich op dezelfde loca-

BEDRIJFSPROFIEL

eigenaren	Wim Somers (34) en Anouk Sanders (29)
plaats	Essen-Hoek
aantal koeien	105
aantal stuks jongvee	90
rollend jaargemiddelde	10.297 4,16 3,45
areaal	50 ha, waarvan 18 ha mais, 28 ha gras en 4 ha luzerne

tie als vroeger: in de oude stal waar aan de ene kant het melkvee gehouden werd en aan de andere kant gemolken werd. Waar het melkvee vroeger stond, is nu het jongvee ondergebracht. Doordat de kleine melkput gebleven is, worden er geen behandelingen in de nieuwe 2x10 melkput uitgevoerd. Zo gaat het melken zeer vlot en gaat de juiste melk in de tank zonder stress om fouten te maken.

Terugloopgang met selectiebox

Tweemaal daags loopt het koppel door een verbindinggang van de nieuwe stal naar de oude stal waar de melkput zich bevindt met wachtruimte. Op de route terug passeren de koeien in de nieuwe stal een driewegselectiebox, waarvan elke afslag naar een andere afdeling leidt. De eerste afslag is voor de dieren die een behandeling nodig hebben. 'Daar bevindt zich de behandelruimte', legt Wim uit. Hij heeft deze keuze gemaakt, omdat het sorteren van koeien eerder een tijdrovend karwei was, vooral in je eentje. Daardoor werden sommige behandelingen door tijdgebrek weleens uitgesteld. De melkveehouder noemt het voorbeeld van een kreupele koe. 'Deze kan ik tijdens het melken selecteren door op het knopje in de melkstal te duwen, om deze na het melken gelijk apart te nemen en te bekappen.'

Bij de omgang met mastitis is er een opvallende rol weggelegd voor de extra melkput in de nieuwe stal. Hier worden namelijk de koeien gemolken die in behandeling zijn voor mastitis. Zij bevinden zich in een afzonderlijk deel van de stal, bij de behandelruimte, vooraan in de stal. 'Dit voorkomt veel stress', vertelt Somers over het gebruik van de twee afzonderlijke melkputten. 'Voorheen had je altijd de zorg of je de koe wel separaat had gemolken en of je het melkstel wel goed gereinigd had. Deze zorgen zijn er niet meer.'

Arbeidsgemak centraal

Arbeidsgemak loopt als een rode draad door het stalconcept. 'Ik doe het werk alleen en wil zo weinig mogelijk externe werknemers aannemen', verklaart Somers, die bij drukke momenten wel kan rekenen op de hulp van familie, vrienden en een zzp'er. Met het oog op arbeidsgemak rustte hij de behandelruimte uit met een kophefsysteem dat hij samen met een machinebouwer uitdokterde. 'Hiermee is het onder andere makkelijker

Met een driewegselectiebox kunnen de koeien na het melken naar drie ruimtes

Somers heeft voor grote drinkbakken gekozen

geworden om propyleenglycol toe te dienen', vervolgt de Vlaming.

Hij vertelt dat dit middel sinds twee jaar steeds vaker ingezet wordt. 'We merkten dat koeien vaak problemen hadden om de lactatie goed op te starten. Een collega-melkveehouder wees me tijdens een bezoek op ketose. Inmiddels worden de koeien hierop standaard getest en dienen we bij stijgende waarden preventief propyleenglycol toe.'

Het aantal gevallen van ketose is door deze aanpak zien-derogen gedaald (van 50 procent naar 20 procent). Hierdoor en door een aanpassing van het rantsoen tijdens droogstand (meer mais, soja en draf) starten de koeien hun lactatie tegenwoordig beter op, aldus Somers. Dit heeft er onder andere toe geleid dat de melkproductie per koe met ruim 1500 liter gestegen is. Gaf de gemiddelde koe op het bedrijf in februari 2020 nog 8750 liter melk, inmiddels is dat 10.300 liter.

Zo veel mogelijk liters uit ruwvoer

De Vlaamse veehouder probeert zo veel mogelijk liters uit ruwvoer te halen, waardoor de voerprijs per liter eind 2021 op net geen 17 euro uitkwam. Het rantsoen bestaat uit 20 kilo kuilmals en 20 kilo kuilgras, aangevuld met sojaschroot (1,2 kg), bierdraf (4 kg) en bietenperspulp (6 kg). Verder voert Somers nog kleine hoeveelheden van een mineralenmengsel, bestendig sojaschroot en eiwitcorrector bij. Volgend jaar wil de veehouder eiwitten toevoegen in het voer in de vorm van luzerne, die samen met gras wordt ingekuuld in een lasagnekuil enkel voor de melkkoeien.

Ook uierproblemen zijn de afgelopen twee jaren sterk afgenomen. 'Gehalveerd', zegt Somers, die aangeeft dat het celgetal nu op 140.000 ligt. Ter verklaring wijst hij op de toegenomen aandacht voor bioveiligheid. De koeien liggen in de hoge, lichte stal op watermatrassen met Spaans stro. 'Het gehakselde stro heb ik zelf geïmporteerd uit Spanje. Het is veel goedkoper dan zaagsel en wordt door een verdeelbak, die aan de heftruck is bevestigd, over het ligbed geblazen.'

Badkuip als drinkbak

We keren terug naar de driewegselectiebox. De tweede poort die de koeien bij terugkomst van de melkput tegenkomen, is een potstal van 15x12 meter. Deze is bestemd voor de pas afgekalfde koeien. 'Zij kunnen zo beter op krachten komen', vertelt Somers. Hij geeft aan dat de verse koeien hier enkele dagen tot weken verblijven. In de potstal heeft deze productiegroep toegang tot een afzonderlijke krachtvoerbox.

De laatste poort leidt naar de hoofdstal met 106 ligboxen in een 0+6+0-formatie. Ook in dit concept springt de eigenzinnige visie van de Kempenaar in het oog. Zo zijn er de grote drinkbakken, die meer weg hebben van badkuipen. 'Een koe moet kunnen "zuipen". Ze is gewend uit een plas te drinken, niet uit een kleine drinkgoot', verklaart Somers het ontwerp.

Ook met de extra ruimte tussen borstel en muur komt hij tegemoet aan meer koecomfort. 'De koe heeft zo alle ruimte om zich te borstelen en hoeft zich niet door een smalle gang te wringen', legt hij uit. De drinkbak en borstel nemen elk een halve ligplaats in beslag, waar-

Ijs en desserts van De Zuivelboer

Nadat Wim Somers in 2014 in het bedrijf van zijn ouders was gestapt, besloten hij en zijn vrouw al snel de zuivelbereidingsactiviteiten uit te breiden. Aanvankelijk werd er verkocht aan sporadische bezoekers, maar inmiddels levert het melkveebedrijf aan de lokale retail. Zo zijn desserts en ijsjes van het eigen merk De Zuivelboer terug te vinden in Nederland (Coop en Jumbo) en België (Carrefour en Spar).

Momenteel gaan nog maar enkele procenten van de melk naar de zuivelbereiding. Deze melk wordt overigens van de melktank via een leiding naar een aanpandige ruimte geleid, met ingewikkeld ogende machines, waarmee de zuivelboer de zuivel verwerkt. 'Hier zitten een aantal eigen innovaties in', zegt Somers met een knipoog. De jonge melkveehouder wil het aandeel van de zuivelverwerking de komende tijd opkrik-

ken. 'Dit jaar begint mijn broer met de actieve verkoop om zo de afzetmarkt flink uit te breiden', onthult Somers zijn toekomstplannen. Alhoewel de melkprijzen momenteel op een redelijk niveau liggen, is hij geschrokken van de historisch hoge kosten van bijvoorbeeld grondstoffen en energie. 'En vaak kan je als melkveehouder deze kosten niet doorberekenen. Door zelf zuivel te verwerken ben je wel prijszetter.'

Dankzij betere huisvesting en meer aandacht voor gezondheid is de productie verhoogd

door de boer één ligplaats heeft ingeleverd. Door deze constructie liggen de koeien nu geschrinkt, met een verspringing tussen de rijen, en is er meer kopruimte.

Verbeteringsslag fokkerij

Terwijl de gezondheid en de productie van de veestapel door de ingebruikname van de nieuwe stal sterk verbeterd zijn, wil de veehouder zich nu concentreren op genetische verbetering. De laatste tijd heeft hij veel gebruikgemaakt van de stieren Abudant, Wake Up, Rodeo en Alta GoPro en is het doel om de gehalten wat op te krikken. Ook ziet hij nog wel wat ruimte voor verbetering

in de tussenkalf tijd, die nu op 408 dagen ligt. Voor de dracht zijn gemiddeld 1,9 bevruchtingen nodig. Een klein jaar geleden is de melkveehouder gestart met merkertesten. Het kwart beste koeien wordt met gesekst sperma geïnsemineerd. Voor de mindere koeien (25 procent) wordt een witblauwstier gebruikt en de resterende groep koeien krijgt een gewoon rietje of wordt met een dekstier bevrucht. Kortom, na de oogst op de weegbrug wordt ook de veestapel sinds kort permanent geanalyseerd. 'De komst van de nieuwe stal heeft een behoorlijke professionalisering van onze activiteiten teweeggebracht', beaamt Somers tot besluit. |

De nieuwe stal van 38 bij 62 meter, linksboven op de foto, is twee jaar geleden in gebruik genomen

